

Aktuelt Perspektiv

28. august 1992

Mer fellesskap

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Vi står midt oppe i en brytningstid, nasjonalt og internasjonalt, som historikerne sannsynligvis vil karakterisere som et historisk vendepunkt. De endringer vi opplever er like gjennomgripende som den industrielle revolusjon, men den skjer langt raskere. Vi er på vei fra ett industrisamfunn til et nytt, hvor nye teknologier erstatter gamle og griper inn på alle livets områder. Ny teknologi revolusjonerer hverdagen for oss alle, fra media til medisin.

Den endrer også vårt verdensbilde. Landene veves tettere sammen, i en gjensidig avhengighet; politisk og økonomisk. Det endrer vår mulighet til å styre samfunnet. Vi ser at de nasjonale rammene for politisk og demokratisk styring på område etter område ikke strekker til.

Det har alltid vært evnen til å møte nye utfordringer med en ny politikk som har gitt Arbeiderpartiet styrke til å forme samfunnsutviklingen. Det er en tradisjon vi skal leve opp til. Arbeiderpartiet må gå i bresjen for å finne de nye løsningene. Forslaget til et sosialdemokratisk program for 90-årene er et uttrykk for denne viljen. Det er også uttrykk for den erkjennelse at et program må ha et perspektiv utover en 4-års periode - og at det må være basis for utforming av de beste, konkrete løsningene.

Nye tider krever politiske løsninger som kan virke i en ny tid. Hvis våre mål om solidaritet, frihet og fellesskap skal bli mer enn politiske visjoner, må vi finne fram til politiske løsninger som omsetter verdiene i praksis. Å ikke søke etter nye løsninger i en omskriftelig tid, er å svikte verdiene. Det er den praktiske hverdags-politikken som skal bringe oss fra visjon til virke.

Det programforslag Sentralstyret - som denne gang har

vært programkomite - har lagt fram springer ut av debatten om "Norge i et nytt Europa", som landsmøtet i 1990 trakk opp grunnlaget for. Det har aldri tidligere vært en så stor oppslutning om noe studieopplegg i partiets historie. Det ble solgt 20.000 eksemplarer av studieheftet. 1600 registrerte studieringer har vært i sving og på ulike måter bidratt i debatten. Jeg tror ikke det noen gang tidligere har vært en slik bredde og et slikt engasjement i hele partiorganisasjonen i forbindelse med forberedelsene og utarbeidelsen av et partiprogram som det har vært denne gang.

Landsstyret ga i februar sin tilslutning til at vi denne gang skulle utarbeide et program som er mer prinsippielt og retningsgivende enn arbeidsprogrammene tradisjonelt har vært, slik at det kunne peke ut over den kommende fire-års perioden.

Forslaget tar utgangspunkt i en beskrivelse av oppgavene, av samfunnsendringene både hjemme og ute og av folks opplevelse av sin egen hverdagssituasjon.

Sosialdemokratiets oppgave er å skape et tryggere og mer rettferdig samfunn for alle. Den viktigste oppgave på nittitallet er å sikre målet om arbeid for alle. Det er en krevende jobb. I 90-åra må det bli jobb nummer 1 for alle. Vi må samle kreftene i samfunnet til et solidarisk krafttak for å unngå at den høye ledigheten biter seg fast. I programforslaget trekker vi opp en solidaritetspolitikk bygd på fem hovedpunkter for å bekjempe ledigheten.

Programforslaget er bredt presentert i denne utgaven av Aktuelt Perspektiv. La meg her få trekke fram ett av de områdene som vi må stå sentralt i dette tiåret: Utdanning og kompetanse.

Arbeiderpartiet har alltid vært en drivkraft i utviklingen av vår skole. Alles rett til utdanning har også vært ett av de viktigste elementene i vår politikk for rettferdig fordeling. Det var da alle fikk muligheten til utdanning og arbeid, at vi la grunnlaget for utviklingen av vårt velferdssamfunn. Utdanning vil stå enda mer sentralt i fremtiden, for den enkelte og for samfunnet som helhet. Våre

fortrinn i en økende internasjonal konkurranse må i økende grad skapes, og det blir de menneskelige ferdighetene som vil avgjøre hvordan Norge trykker sitt velferdsgrunnlag inn i neste århundre. Japan og Sveits er eksempler på land hvor knapphet på naturressurser har gjort det nødvendig å utvikle spesialisert kompetanse og kvalitetsprodukter. Vi må også orientere oss i sterkere i den retningen. Vi må bygge på våre naturressurser som skog, fisk, olje og gass. Vi må utvikle nye ideer, bruke ny teknologi til å skape nye produkter, og til å løse tradisjonelle problemer med mer fantasi.

Den sterkeste interessen i programdebatten har vært knyttet til spørsmålet om Norge skal søke medlemskap i EF. Flertallet i programkomiteen går inn for at Norge søker medlemskap nå. Vi mener Norge hører naturlig hjemme i et forpliktende samarbeide med de demokratiske land i vår verdensdel. Sammen med sosialdemokratiske meningsfeller i andre land vil vi arbeide for at sysselsetting, miljø og sosial rettferdighet skal prege EF-samarbeidet.

Slutten på den kalde krigen har også gjort det mulig for de nøytrale landene å delta i hele bredden av europeisk samarbeid. Nå ser våre nordiske naboer Sverige og Finland sine interesser best tjent med medlemskap i EF. Det vi opplever er historisk. For første gang på flere hundre år har de nordiske landene felles interesser i å delta i et nært samarbeid med resten av Europa om økonomi og handel, utenrikspolitikk og sikkerhetspolitikk. Det er ved å forhandle sammen med Sverige og Finland vi best kan ivareta våre interesser og sikre forståelse for de spesielle forhold vi vil ha, knyttet til våre distrikter, våre fiskeressurser og vårt landbruk.

Programforslaget går nå ut til behandling i partiorganisasjonen. Jeg regner med at alle partifeller bruker muligheten til å delta aktivt i utformingen av vårt sosialdemokratiske program for 90-årene.